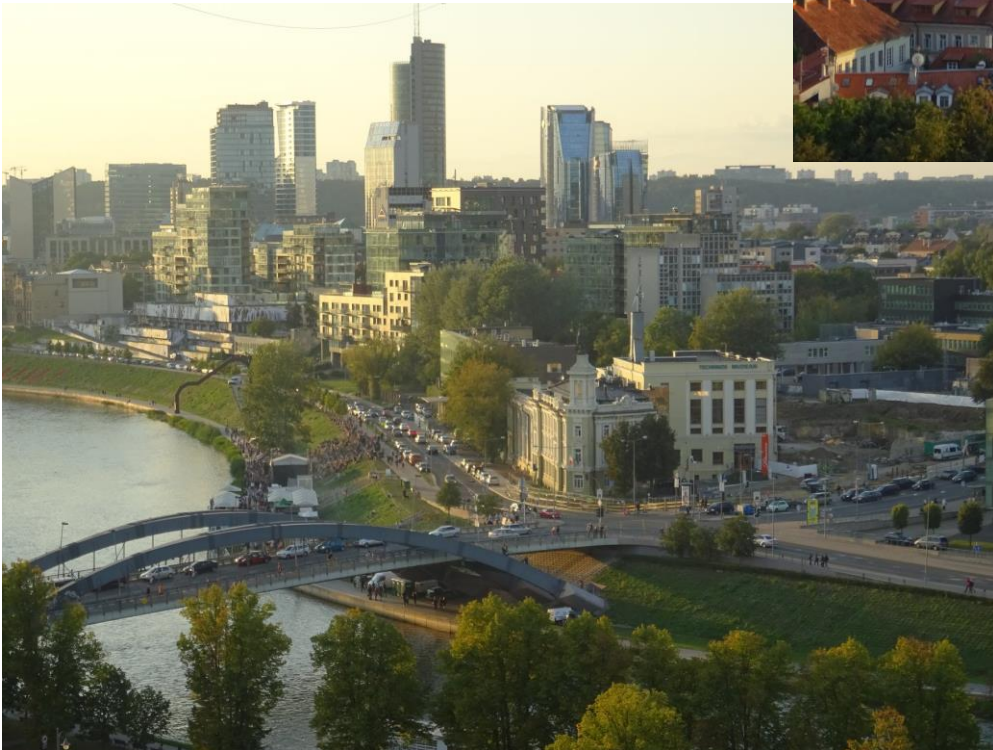
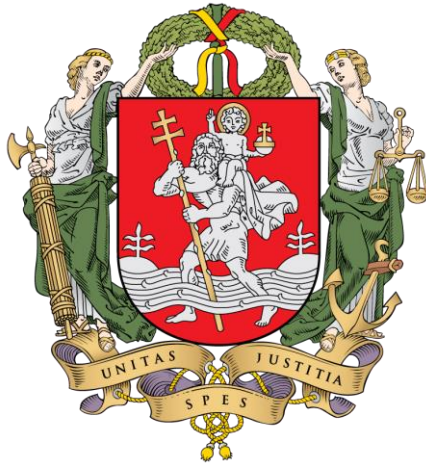

II. GDZIE BYLIŚMY I CO ROBILIŚMY
II. KIE NI ESTIS KAJ KION NI FARIS
II. KĄ MES VEIKIAME IR KUR MES ESAME

WILNO /VILNIUSO / VILNIUS

Litewski wielki herb Wilna (od 1991)
Panorama Starego Miasta
Panorama Nowego Wilna

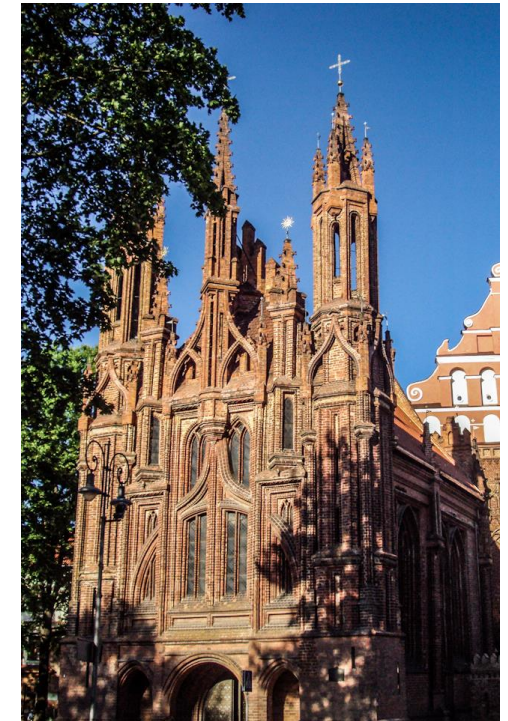
Hostel Filaretai w Wilnie
Wieczór informacyjno-zapoznawczy
Okładka „Pieśni Filaretów” A. Mickiewicza (1898 r.)
Zapis nutowy melodii „Pieśni Filaretów” (autor nieznany)

Historia czytana z bruku ulic...

Zdjęcia ukazujące historię ostatniego wieku Wilna – na starych pokrywach studzienek kanalizacyjnych:

- **Magistrat m. Wilna**
- **Okres okupacji sowieckiej**
- **Wilno dzisiejsze**

Perły Starówki

Kościół św. Anny w Wilnie jest największym klejnotem wileńskiej starówki, cennym zabytkiem późnego gotyku gdańskiego. Powstał na przełomie XV i XVI wieku, z fundacji wielkiego księcia litewskiego i późniejszego króla polskiego Aleksandra Jagiellończyka jako kaplica św. Anny przy znajdującym się na tyłach zespole klasztorным bernardynów

Kościół Bernardynów - wybudowany w latach 1469-1500 dla zakonu franciszkanów obserwantów (bernardynów); jest wybitnym osiągnięciem wileńskiej architektury gotyckiej na skalę europejską. Głównym fundatorem świątyni był król Kazimierz Jagiellończyk.

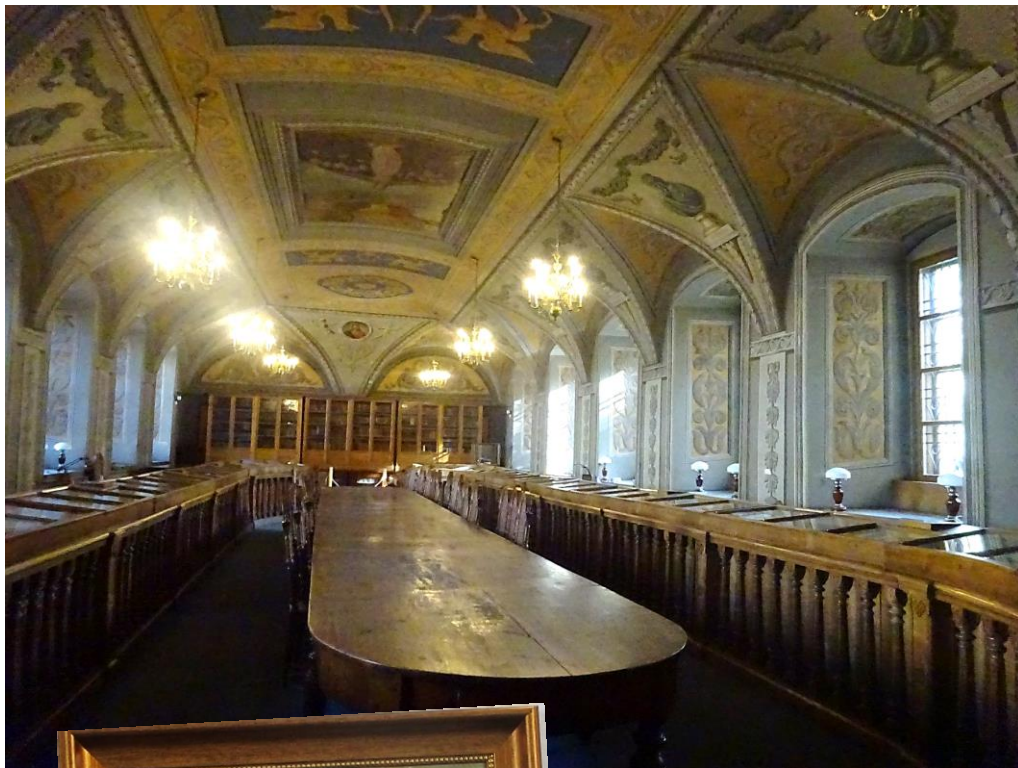
Bazylika archikatedralna św. Stanisława i św. Władysława w Wilnie – katolicka bazylika w Wilnie, katedra archidiecezji wileńskiej, miejsce pochówku wielkich książąt litewskich i królów Polski. W okresie przed chrystianizacją Litwy w miejscu katedry stała świątynia poświęcona Perkunowi. W podziemiach istnieją zachowane do dzisiaj pozostałości ołtarza ofiarnego z tego okresu.

Podczas rządów radzieckich katedra została w 1950 roku zamknięta i przekształcona na magazyn. Wtedy też, 29-30 czerwca 1950 roku wysadzono w powietrze figury świętych stojące na szczycie fasady. Usunięto także liczne tablice pamiątkowe w języku polskim. W 1989 r. katedra została konsekrowana, wkrótce potem odnowiona. Obecnie w katedrze odprawiane są msze jedynie w języku litewskim.

Uniwersytet Wileński – jeden z najstarszych uniwersytetów w Europie Wschodniej i Północnej, założony w 1579 roku przez króla Polski Stefana Batorego jako Akademia i Uniwersytet Wileński. Pierwszym rektorem Akademii Wileńskiej został słynny kaznodzieja – ksiądz Piotr Skarga.

W 1832 r. władze carskie zamknęły uczelnię za szerzenie wolnomyślicielstwa, a majątek przekazano na rzecz Uniwersytetu Kijowskiego. Ponowne wskrzeszenie uczelni nastąpiło dopiero w 1919 roku. Do 1939 roku działał jako polski Uniwersytet Stefana Batorego. Po zajęciu Wilna przez wojska sowieckie uczelnia stała się uniwersytetem litewskim. Od 1990 roku uniwersytet nosi nazwę Uniwersytetu Wileńskiego, posiada 12 wydziałów i jest największym uniwersytetem na Litwie.

Biblioteka uniwersytecka została założona w 1570 roku. Składała się z ksiąg darowanych przez Zygmunta Augusta, biskupa Waleriana Protasewicza, Kazimierza Lwa Sapiehę. Od 1575 roku uczelnia miała także drukarnię (jej ofiarodawcą był Mikołaj Krzysztof Radziwiłł). Zbiory Biblioteki liczą ponad 5 milionów ksiąg drukowanych i starych rękopisów. Wśród nich jest jeden z dwóch na świecie oryginalnych egzemplarzy pierwszej litewskiej książki – Katechizmu Martynasa Mažvydasa.

Muzeum Adama Mickiewicza w Wilnie mieści się w mieszkaniu na Starym Mieście, gdzie od Wielkanocy do czerwca 1822 r. żył poeta. Właściciel mieszkania, lekarz Jan Życki, u którego student Uniwersytetu Wileńskiego Mickiewicz wynajmował 18 metrowy pokój na parterze, umieścił tablicę pamiątkową z napisem w języku polskim informującą o tym, że tu została napisana "Grażyna" (znaleziono go pod warstwą tapet). W tym mieszkaniu Mickiewicz pracował także nad I tomem "Ballad i romansów" oraz II i IV częścią "Dziadów".

Prywatne muzeum Adama Mickiewicza urządził historyk Jan Konrad Obst. W 1938 r. podarował mieszkanie i zbiory muzealne Uniwersytetowi Wileńskiemu. Podczas drugiej wojny światowej zostało ono częściowo rozgrabione. Muzeum zostało odnowione i ponownie otwarte w setną rocznicę urodzin Mickiewicza w 1955 r. i odtąd należy ono do Biblioteki Uniwersytetu Wileńskiego.

ŠIAME PASTATE NUO 1823-X-23 IKI 1824-IV-21
KARTU SU KITAIŠ FILOMATAIS BUVO KALINAMAS
ADOMAS MICKEVICIUS
ČIA VYKSTA „VĖLINIŲ“ III DALIES VEIKSMAS

W TYM BUDYNKU OD 23-X-1823 DO 21-IV-1824
BYŁ WIEZIONY WRAZ Z INNYMI FILOMATAMI
ADAM MICKIEWICZ
TU ROZGRYWA SIĘ AKCJA „DZIADÓW” CZĘŚCI III

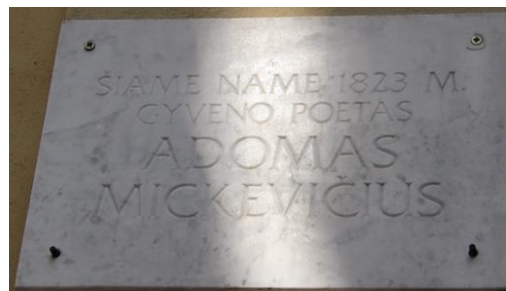
Ekspozicija
KONRADO CELĖ
Parodą galima lankyti kasdien
nuo 10.00 iki 17.00 val.

Ekspozycja
CELA KONRADA
czynna codziennie
od godziny 10.00 do 17.00

Cela Konrada - miejsce więzienia Adama Mickiewicza (opisane w III części "Dziadów"). Budynki klasztorne i kościół Trójcy Świętej należący do Bazylianów w 1823 r. zostały przekształcone w więzienie, do którego 23 lipca 1823 r. trafił Adam Mickiewicz za przynależność do tajnych Towarzystw Filomatów i Filaretów. Poeta spędził tu 6 miesięcy. Tu też powstała III Część „Dziadów”. Niestety, „Cela Konrada” się nie zachowała, ponieważ pomieszczenia, w których byli więzieni filomaci, zostały zburzone (została ona później zlokalizowana przez historyka Juliusza Kłosa).

Obraz Matki Boskiej Ostrobramskiej – wizerunek Matki Boskiej, prawdopodobnie z XVII wieku, znajdujący się w kaplicy ostrobramskiej w Wilnie. Przez wiernych uważany za cudowny. Autor obrazu nie jest znany. W okresie zaborów w Bramie Ostrobramskiej (oraz na ulicy pod nią) miały miejsce patriotyczne manifestacje. Kult Maryi Ostrobramskiej został spopularyzowany po wydaniu poematu *Pan Tadeusz* Adama Mickiewicza. Narrator w inwokacji utworu kieruje słowa do Matki Boskiej Ostrobramskiej, prosząc ją o łaskę powrotu emigrantów do Polski: Wokół ołtarza znajdują się wota dziękczynne. Wśród nich m.in. tabliczka ofiarowana przez Józefa Piłsudskiego z napisem "Dzięki Ci Matko za Wilno". Ostra Brama jest jedyną zachowaną z dziewięciu bram, które znajdowały się w murze obronnym otaczającym niegdyś Wilno. Nazwa „Ostra Brama” prawdopodobnie pochodzi od ostrego rogu miasta.

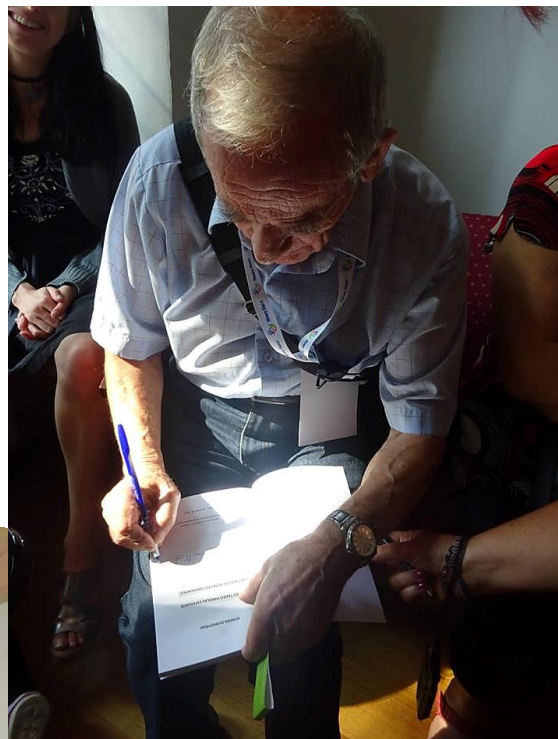
Dom, gdzie Adama Mickiewicza zamieszkał po powrocie z Kowna w 1823 roku aż do momentu, gdy został aresztowany w nocy z 22 na 23 października za działalność w Stowarzyszeniu Filomatów.

Trzy tablice informacyjne w języku: polskim, litewskim i rosyjskim.
Brama na podwórze z tablicami informacyjnymi.

Spacerkiem po Wilnie...

Biblioteka Publiczna Powiatu Wileńskiego im. A. Mickiewicza, założona w 1950 r. Znajduje się w byłym pałacu Zienkowiczów-Tyszkiewiczów (z XV/XVI wieku). W 1955 r. bibliotece nadano imię Adama Mickiewicza (jako upamiętnienie 100 rocznicy śmierci poety). Od tego czasu działalność biblioteki jest związana z upamiętnieniem życia i twórczości poety oraz rozpowszechnianiem wiedzy o wieszczu. Na Mickiewiczzanę składa się ponad 1000 publikacji w języku polskim, litewskim, rosyjskim, francuskim i niemieckim. Biblioteka gromadzi również kolekcję dzieł sztuki, związanej z Adamem Mickiewiczem.

Na fotografiach:

Prelekcja dla młodzieży

Roman Dobrzyński umieszcza autograf na nowo wydanej książce dot. „Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza.

Przekazanie dla Kierownictwa Biblioteki, podpisanej książki (zapoczątkowanie zbiorów esperancko-języcznych utworów dot. A. Mickiewicza)

Cmentarz na Rossie - jeden z czterech cmentarzy dla zasłużonych postaci Rzeczypospolitej obok Łyczakowskiego, Rakowickiego i Powązek. Przedstawia ogromną wartość historyczną, jako miejsce pochówku wielu znanych osób, a także wartość artystyczną, ze względu na cenne obiekty sztuki i architektury sepulkralnej.

Na fotografiach:

Cmentarz wojskowy poległych w wojnie polsko - bolszewickiej 1920 r.
Grób Józefa Montwiłła (społecznika i filantropa). Twórcą nagrobka jest warszawski rzeźbiarz Zygmunt Otto. Anioł powstał w 1914 r., odlano go w warszawskiej pracowni L. Krantza.

Mauzoleum „Matki i Serca Syna” - pomnik kryjący serce marszałka Józefa Piłsudskiego i szczątki jego matki, Marii z Billewiczów (projekt: prof. Wojciech Jastrzębowski; płyta oszlifowana przez Bolesława Sypniewskiego).

Maria Piłsudska zmarła 01.09.1884 r. w Wilnie i została pochowana w Sugintach. W swoim testamencie Józef Piłsudski napisał: „Zaklinam wszystkich, co mnie kochali sprowadzić zwłoki mojej Matki z Sugint Wiłkomirskiego powiatu do Wilna i pochować największego rycerza Polski nade mną. Niech dumne serce u stóp dumnej matki spoczywa. Matkę pochować z wojskowymi honorami, ciało na lawecie i niech wszystkie armaty zagrzmia salwą pożegnalną i powitalną tak, aby szyby w Wilnie się trzęsły. Matka mnie do tej roli, jaka mnie wypadła chowała”.

12.05.1936 r. (po śmierci Marszałka) trumnę z jej zwłokami uroczyście złożono w krypcie mauzoleum na cmentarzu na Rossie. Obok trumny złożono kryształową urnę z sercem Józefa Piłsudskiego. Grób matki zdobi jedynie skromny napis: „Matka i serce Syna”. Umieszczono tam także dwa cytaty z utworów Juliusza Słowackiego, którego twórczość Józef Piłsudski uwielbiał.

<https://historia.org.pl/2016/05/09/maria-pilsudska-matczyna-milosc/>

Na grobie wyryto również motto:
*Kto mogąc wybrać, wybrał zamiast domu
 Gniazdo na skałach orła, niechaj umie
 Spać, gdy żrenice czerwone od gromu
 I słyszać jęk szatanów w sosen szumie
 Tak żyłem*

Ostatnia szansa na zbieranie materiałów konkursowych z Wilna

Uczestnicy projektu pod pomnikiem A. Mickiewicza.

Pomnik Adama Mickiewicza autorstwa Gediminas Jokūbonisa odsłonięto w 1984 r. Wieszcz opiera się na przetamanej kolumnie – dwie części kolumny symbolizują życie poety w Litwie i poza jej granicami oraz jego przynależność do dwóch kultur: litewskiej i polskiej. Granit, z którego wykonano rzeźbę, przywieziono z Wołynia. W 1996 roku obok rzeźby Mickiewicza ułożono granitowe płyty z niedokończonego pomnika dłuta Henryka Kuny (sześć z dwunastu zaprojektowanych) przedstawiające sceny z „Dziadów” A. Mickiewicza.

Brama do domu, w którym mieszkał Mickiewicz do momentu opuszczenia Wilna na zawsze.

Pożegnanie Wilna i wileńskiej kuchni
Tort ze świeczkami oraz „sto lat” po polsku i esperancku dla naszego
solenizanta Łukasza z Nowego Sącza, który właśnie skończył 16 lat!
Sławne cepeliny,
Chłodnik litewski
Chleby ziołowe i miodowe, pieczone na liściach tataraku
i posypane płatkami bławatków. Pycha!

TROKI /TRAKAI / TRAKŲ

Zamek w Trokach

Pradawna stolica Litwy TROKI, skąd Książę Gedymin przeniósł ją do Wilna w 1323 roku. Obiekt jest w znacznym stopniu rekonstrukcją z 2 poł. XX wieku. reprezentuje styl gotycki (według domniemanego stanu z XV wieku).

Charakterystyczne domy Karaimów w Trokach

Troki są siedzibą grupy etnicznej i religijnej Karaimów, sprowadzonych tu w średniowieczu z Krymu przez wielkiego księcia litewskiego Witolda Kiejstutowicza.

KOWNO /KAŪNASO /KAKUNO

Dolina Mickiewicza

W tej dolinie przyjaciele zorganizowali pożegnanie z poetą w czerwcu 1823 r. (A. Mickiewicz wyjeżdżał do Wilna), na kamieniu wyryli inicjały A. M. i rok 1823. Ten kamień możemy i dziś zobaczyć. Dolinę kowieńską poeta opisuje w poemacie „Grażyna”.

Tablica z wykutym cytatem z "Grażyny" Adama Mickiewicza w języku litewskim, wokół grupa młodzieży uczestników projektu.

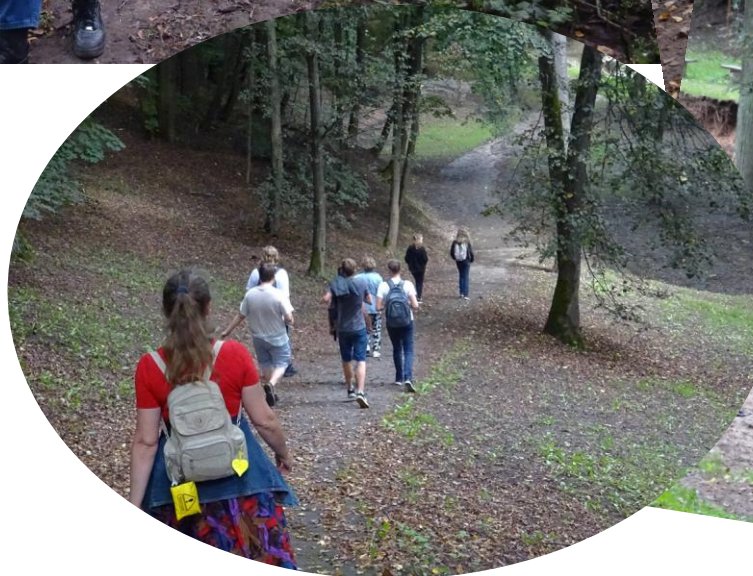
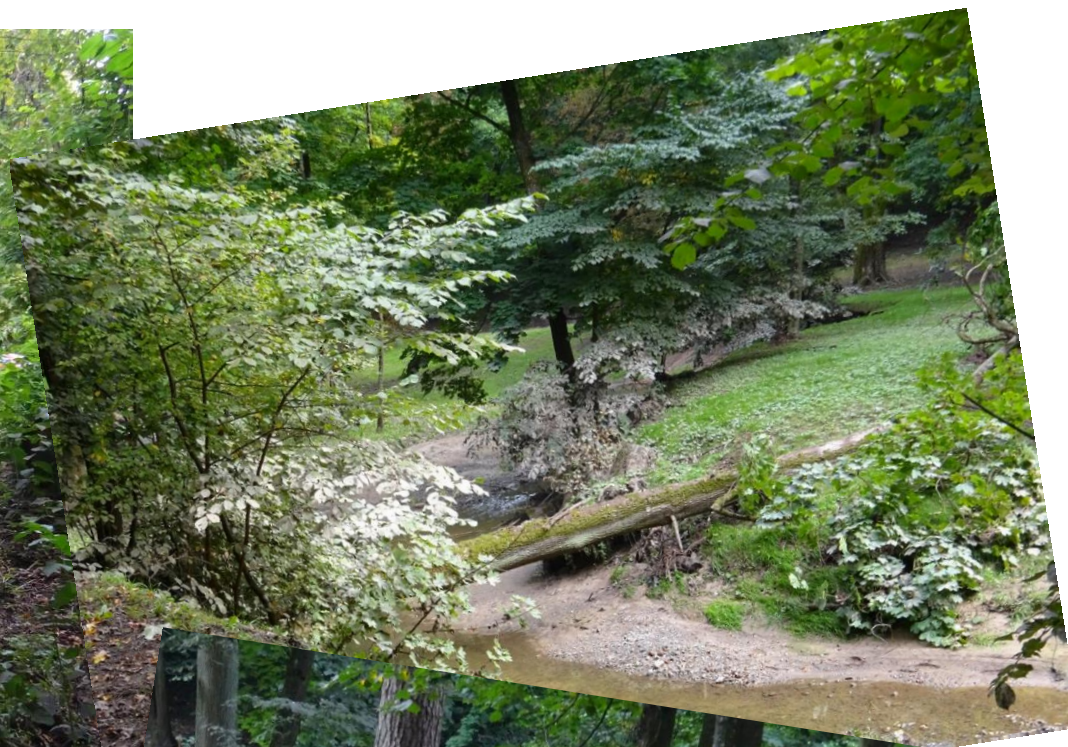
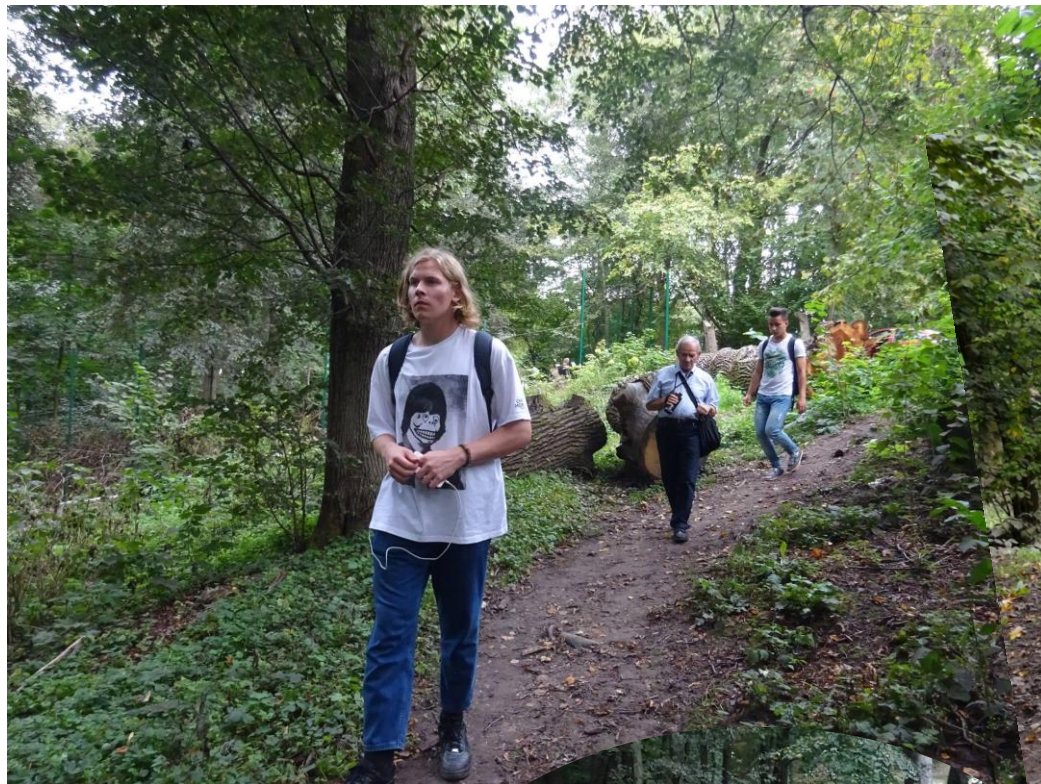
DOLINA MICKIEWICZA

Widziałem piękną dolinę przy Kownie,
Kędy rusałek dłoń wiosną i latem
Ściele murawę, krasnym dzierzga kwiatem:
Jest to dolina najpiękniejsza w świecie.

VALO DE MICKIEWICZ

Mi vidis čarman valon apud Kovno,
Kie nimfaj manoj printempe, somere
Brodas herbejon per bunta floraro.
Ne ekzistas valo pli bela surtere...

Wędrówka śladami
Mickiewicza w Dolinie
Mickiewicza w Kownie

Warsztaty w plenerze

Kowno. Herb miasta.

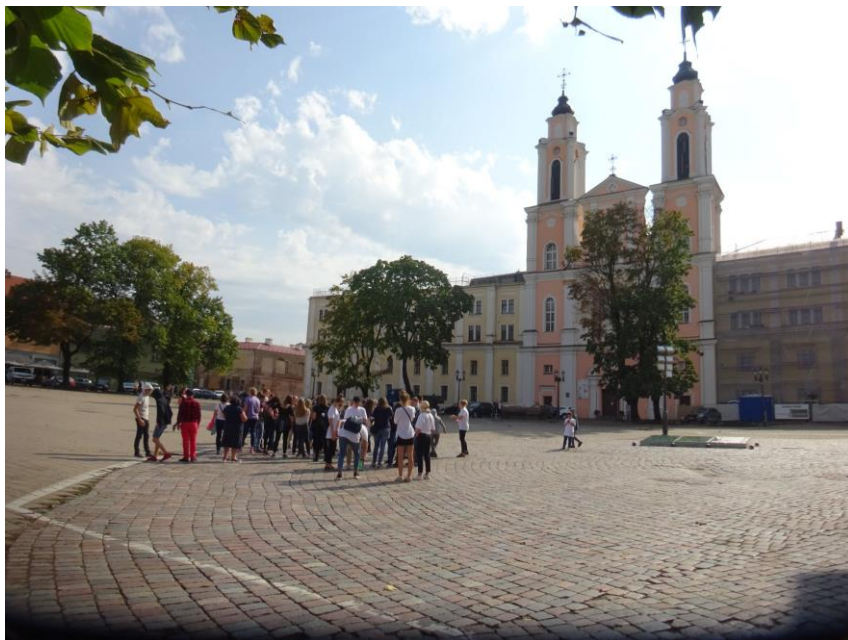
Początkiem miasta był rok 1408.

Grupa na Placu Ratuszowym.

Ratusz jest symbolem Kowna. Powstał w XVI wieku. Ma obecnie sylwetkę barokową z wczesnoklasycystycznymi domieszkami. W Ratuszu znajduje się Muzeum Ceramiki.

Zamek po rekonstrukcji**Kuria biskupia i Katedra w Kownie.**

Bazylika archikatedralna Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Kownie – kościół gotycki z XV wieku, największa budowla w tym stylu w kraju. 6 września 1993 roku w świątyni tej modlił się papież Jan Paweł II, o czym przypomina poświęcona temu wydarzeniu tablica.

Muzeum Literatury Litewskiej im. Maironisa, gdzie odkryliśmy także cenne pamiątki związane z literaturą polską. Tutaj odbyły się Warsztaty edukacyjne oraz zrealizowano prelekcję z prezentacją fragmentu filmu „Pan Tadeusz” (reż. A.Wajda) w wykonaniu Romana Dobrzyńskiego (z napisami w j. esperanto jego autorstwa).

Muzeum prezentuje twórczość litewskiego poety romantyzmu, dramaturga oraz księdza Jonasa Maironisa. Główną ekspozycją muzeum jest mieszkanie tego poety. W muzeum znajdują się także inni zasłużeni dla Litwy pisarze. Przed budynkiem znajduje się pomnik tego poety.

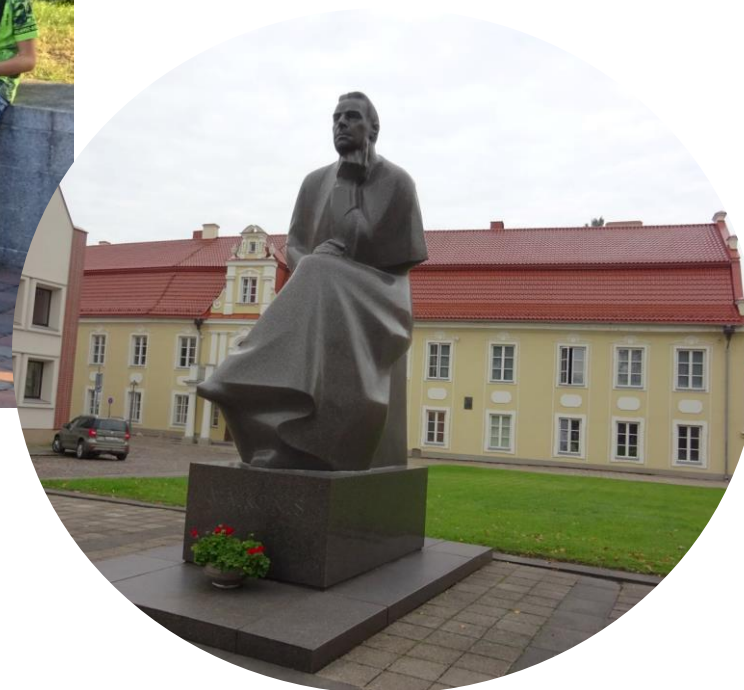

Prelekcja Romana Dobrzyńskiego Warsztaty z poznawaniem historycznych afiszy/plakatów związanych z kulturą polską (prowadzi Dyrektorka Muzeum i Aida Čižikaitė)

Budynek Muzeum Literatury Litewskiej im. Maironisa. Przed budynkiem znajduje się pomnik poety.

Przed Pałacem Maironisa młodzież niestyszająca poznaje tłumaczenie prezentacji na język migowy.

**Warsztaty tańca
średniowiecznego**

Dom Perkuna – kamienica kupiecka zbudowana w Kownie w stylu gotyckim na początku XVI wieku. Pierwotnie był to spichlerz i skład zboża. W pierwszej połowie XIX wieku mieściła się w nim szkoła i teatr, do którego uczęszczał Adam Mickiewicz. W 1861 roku odbyła się w teatrze kowieńska premiera opery „Halka” Stanisława Moniuszki. Dziś mieści się tu Gimnazjum Jezuitów w Kownie i małe muzeum A. Mickiewicza. Na podwórku domu stoi pomnik Perkuna, wyrzeźbiony przez Romasa Antinisa. W tym budynku odbywały się Warsztaty edukacyjne dot. Adama Mickiewicza oraz w przerwie – nauka średniowiecznego tańca.

Wnętrze Muzeum A. Mickiewicza
„Sala z głowami”
 Egzemplarze „Pana Tadeusza: w różnych
 językach – w tym w języku esperanto
 Jeden z licznych portretów A. Mickiewicza
 Czarny postument Adama Mickiewicza w
 piwnicy wykonany przez mistrzów sztuki
 medalierskiej
 Fresk – portret A. Mickiewicza we wnęce muru

KONKURS /KONKURSO / KONKURSAS

Komisja Konkursowa uznała – po zapoznaniu się pracami uczestników - że najsprawiedliwiej będzie je ocenić jako równorzędne – ich twórcy włożyli wiele starań i wysiłku, wyteżyli wyobraźnię i zaskoczyli nas - Organizatorów, poziomem wielu prac (szczególnie pamiątek) i ich ilością. Polska młodzież wybrała metodę prac zespołowych i poświęciła czas na prace plastyczne: piękne pamiątki wykonali licealiści. Śliczny, kolorowy kolaż z rysunków, obrazów i fotografii jest dziełem najmłodszego Zespołu ze Szkoły Podstawowej.

Litwini na polu artystycznym wyróżnili się dwoma tryptykami z ciekawymi pomysłami, portretami Mickiewicza i porcją rysunków dzieci ze Szkoły dla Nieśłyszących w Kownie.

Dużym zaskoczeniem dla Komisji Konkursowej była imponująca liczba prób literackich młodzieży litewskiej, w tym np. aż 12 wierszy (tylko jeden po esperancku) i 13 tłumaczeń „Pieśni Filaretów” Adama Mickiewicza na różne języki.

Prezentacje fotograficzne - wirtualne - były do siebie podobne – zdjęcia bez opisu tematu i podpisów; wyróżniały się tylko dwie – zespołu dwóch kolegów oraz całość przygotowana przez Severiję (dwujęzyczną przewodniczkę, która oprowadziła nas Trasą Mickiewicza po Wilnie). Za zaangażowanie i rzetelne przygotowanie się do przewodnictwa dla całej grupy oraz prezentację wirtualną (nowoczesność!) została ona wyróżniona nagrodą GRAND PRIX.

Wszyscy pozostali uczestnicy Konkursów dostali dyplomy i złote medale (czekoladowe) z numerem 1.

LISTA AUTORÓW

Wykaz Zespołów Warsztatowych

Artystycznych polskiej młodzieży:

1/Uczniowie Szkoły Podstawowej: Jola

Sędzik, Łukasz Różański, Kuba Borusiewicz

2/Patrycja Grygiel, Natalia Soboń, Kryspin Szczecina

3/Adrianna Kędroń, Kinga Kielbasa, Artur Kołacz, Michał Sidorowicz

4/Maria Suchonek, Dominika Kulak, Izabela Zagórska

5/Iwona Jacak, Alicja Biel, Julia Potoniec

6/ Lidia Komar, Eliza Kaczanowska- Gładys

Kauno S. Darius ir S. Girėno

gimnazja

Rokas Jodka

Kristupas Krušna

Liudvikas Medzevičius

Ugnė Paužaitė

Atėnė Urbonaitė

Emilė Užtupaitė

Mantas Zamalis

Kauno A. Puškino gimnazja

Artur Kadyrov

Artemij Rusinov

AUTORIŲ SĄRAŠAS

Kauno neprigirdinčiųjų ugdymo centras

Mantas Adomaitis

Norbertas Babravičius

Nojus Bakelis

Kristina Bakytė

Tadas Budžys

Laura Danilaitė

Emilis Jakaitis

Dovydas Kniuras

Kamilė Mikuckytė

Jaroslavas Novickij

Nikolė Petrusėvičiūtė

Laura Rutkauskaitė

Kamilė Stakauskaitė

Deividas Sutkevičius

Eimantas Žilys

Kauno technologijos universiteto
gimnazja

Vaiva Šafranavičiūtė

Mažeikių M. Račkausko gimnazja

Ernesta Miciūtė

Dovydas Munius

Vilniaus S. Daukano gimnazja

Jogailė Čojūtė

Vilniaus jėzuitų gimnazja

Severija Marija Banaitytė

Vilniaus „Žemynos” gimnazja

Karolis Dilba

Komisja Konkursowa
pracuje - ocena
pamiętników
Zainteresowanie pracami
plastycznymi
Kuba pokazuje pracę
swojego Zespołu

**Uczestnicy projektu z medalami
i dyplomami
Severija z nagrodami za GRAND PRIX
Michał (zasłużony działacz)
– z dyplomem**

